

СПЕЦІАЛЬНІ ГАЛУЗЕВІ ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

У статті із використанням системного підходу виявлено, узагальнено та описано спеціальні галузеві принципи як основні вихідні, об'єктивно зумовлені засади, на яких базується діяльність суб'єктів публічного адміністрування щодо забезпечення обігу та застосування зброї. Визначено, що особливість принципів у сфері адміністративно-правового забезпечення застосування зброї полягає в чіткій регламентації дій суб'єктів публічної адміністрації з метою правильного, своєчасного, неупередженого та об'єктивного регулювання цієї сфери суспільного життя.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, загальні принципи, спеціальні галузеві принципи, обіг зброї, застосування зброї.

В статье с использованием системного подхода выявлены, обобщены и описаны специальные отраслевые принципы как основные исходные, объективно обусловленные позиции, на которых базируется деятельность субъектов публичного администрирования по обеспечению обращения и применения оружия. Определено, что особенность принципов в сфере административно-правового обеспечения применения оружия заключается в четкой регламентации действий субъектов публичной администрации с целью правильного, своевременного, беспристрастного и объективного регулирования этой сферы общественной жизни.

Ключевые слова: административно-правовое обеспечение, общие принципы, специальные отраслевые принципы, оборот оружия, применение оружия.

In the article with the use of the system approach, special branch principles are identified, summarized and described as the main initial, objectively conditioned positions on which the activity of the subjects of public administration for ensuring the circulation and use of weapons is based. It is determined that the peculiarity of the principles in the field of administrative and legal support for the use of weapons is a clear regulation of the actions of the subjects of public administration with a view to the correct, timely, impartial and objective regulation of this sphere of public life.

Key words: administrative and legal support, general principles, special sectoral principles, weapons turnover, use of weapons.

Вступ. Оскільки адміністративно-правове забезпечення обігу та застосування зброї в Україні полягає у виявленні та створенні адміністративних засад й інструментарію реалізації адміністративно-правових відносин у цій сфері, а також охороні та гарантуванні прав, свобод і законних інтересів суб'єктів цих відносин на основі правових норм. Саме тому діяльність суб'єктів публічної адміністрації зі здійснення адміністративно-правового забезпечення у сфері обігу та застосування зброї має базуватися на чітких керівних засадах.

До проблематики принципів адміністративного права зверталися такі провідні вітчизняні вчені-адміністративісти, як В. Авер'янов, О. Бандурка, В. Бевзенко, К. Беляков, Ю. Битяк, В. Галунько, І. Голосніченко, С. Ківалов, В. Ковальська, В. Колпаков, В. Курило та ін. Розглядаючи адміністративно-правове забезпечення обігу та застосування зброї в Україні, не можна оминати увагою принципи здійснення такої діяльності, оскільки вони є фундаментом адміністративної діяльності публічної адміністрації в аналізованій сфері.

Постановка завдання. Метою статті є розкриття змісту та сутності спеціальних галузевих принципів щодо адміністративно-правового забезпечення обігу й застосування зброї.

Результати дослідження. Якщо поглянути в будь-який старий словник, то слово «принциповість» описується як позитивна якість людини. Принциповість – це прагнення слідувати своїм переконанням, принципам. Принципи – це своєрідні умовні (необов'язкові) правила чи переконання, які людина створює для себе сама, вважаючи їх морально правильними, і яким вона підкоряється упродовж певного (звичай невизначеного) періоду часу або усього життя. Людина діє згідно зі своїми принципами та установками, оскільки вважає їх єдино правильними – такими, що їй більше імпонують [5].

Слово «принцип» походить від латинського «початок». Тобто принципом можна вважати деяке початкове, основне переконання, адже є ще звички, просто рефлекси і вихованість. Наприклад, вітання на вході – звичка до ввічливості, прагнення не спізнюватися – пунктуальність, теж свого роду звичка, але аж ніяк не життєвий принцип. Принцип – це, насамперед, переконання морального плану. Таких переконань у житті небагато, але вони, як кити, тримають на собі всі інші моральні засади людини. Принцип – це абсолют. Нині модно говорити, що все в світі порівняне, що нічого абсолютного немає, і це сумне віяння нашого часу [5].

Проте принципи є ще і провідною категорією в теорії права, зокрема в адміністративному праві всіх континентальних європейських країн (романо-германської сім'ї). У принципах зміст права розкривається поглиблено, у них безпосередньо виявляються сутність права, його основи, закономірності суспільного життя, тенденції та потреби [13]. Але в адміністративно-правовій науці немає єдиної думки з приводу видів принципів адміністративно-правового регулювання, підстав їх класифікації [17, с. 71], а тим паче і принципів адміністративно-правового забезпечення. Наукове осмислення й теоретичне обґрунтування принципів виходить з аналізу суті самого явища [17, с. 71].

Згідно з англійським словником, принцип права – це правова доктрина, яка є основою зводу правил, процедурних етапів, часто створених у рамках прецеденту в загальному праві, за допомогою яких судження можуть бути визначені в цій судовій справі. Доктрина виявляється таким чином: коли суддя виносить постанову, у ній мають бути рівною мірою використані такі випадки. Коли достатня кількість суддів використовує таку процедуру, вона стає методом де-факто вирішення юридичних справ в аналогічних ситуаціях [19]. Наведене розуміння принципів права є більш властивим для англосаксонської правової сім'ї.

Вітчизняні вчені вважають дещо інакше. Так, професор Ю. Битяк зазначає, що принципами є вихідні, об'єктивно зумовлені основоположні засади, згідно з якими формується й функціонує система та зміст галузі права. На його погляд, за межами соціальної активності і практичної діяльності суб'єктів принципи адміністративного права не можуть бути сформовані й закріплені, а тим більше реалізовані [2, с. 29]. У свою чергу, В. Авер'янов зазначає, що їх варто розуміти як засадні (основні) ідеї, положення, вимоги, що характеризують зміст адміністративного права, відображають закономірності його розвитку і визначають напрями й механізми адміністративно-правового регулювання суспільних відносин [1, с. 43]. Під принципами адміністративного права професор В. Галуцько розуміє основні вихідні, об'єктивно зумовлені засади, на яких базується діяльність суб'єктів адміністративного права, забезпечуються права та свободи людини і громадянина, нормальне функціонування громадянського суспільства та держави [4]. Доцент Є. Сердюк визначає, що принцип – це першооснова, керована ідея, основне правило поведінки. У суб'єктивному розумінні принцип означає основне припущення, передумову, в об'єктивному розумінні – вихідний пункт, першооснову [16].

Тлумачний словник української мови дає такі визначення слова «принцип»: 1) основне вихідне положення якої-небудь наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку тощо; засада, основний закон якої-небудь точної науки; 2) особливість, покладена в основу створення або здійснення чого-небудь, спосіб створення або здійснення чогось; правило, покладене в основу діяльності якої-небудь організації, товариства тощо; 3) переконання, норма, правило, яким керується хто-небудь у житті, поведінці; канон [3, с. 696; 16, с. 72]. Тобто принцип – це першооснова, певна особливість чого-небудь.

Філософський аспект принципу, на думку А. Кравцова, полягає в тому, що під ним найчастіше розуміється першооснова (загальне у всіх речах) буття, яка є одним із найголовніших питань філософії. Зокрема, в адміністративному праві для визначення галузевих принципів можна використовувати такі філософсько-правові терміни, як «основний початок», «основне, вихідне положення», «основа, першопочаток, керівна ідея, основне правило поведінки», «вихідний пункт, першооснова, основоположне теоретичне знання», «основа системи, внутрішнє переконання, норма поведінки та діяльності, від якої не відступають» тощо [11, с. 16].

Загальні принципи адміністративного права доцільно розглядати в широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні принципи адміністративного права України – це основоположні ідеї, які є першоосною для формування системи галузі, існують у правосвідомості й мають стати переконаннями для всіх суб'єктів (учасників) суспільних відносин у сфері публічного управління та є за своїм змістом ідеями природного права. У вузькому розумінні принципи адміністративного права України – це керівні положення, закріплені в Конституції, законах і підзаконних нормативно-правових актах, що стали незаперечними вимогами для всіх суб'єктів (учасників) суспільних відносин у сфері публічного управління, які є за своїм змістом нормами позитивного права [11, с. 16; 10].

Таким чином, принципи у сфері адміністративно-правового забезпечення обігу та застосування зброї – це основні вихідні, об'єктивно зумовлені засади, на яких базується діяльність суб'єктів публічного адміністрування щодо забезпечення обігу та застосування зброї з метою забезпечення прав громадян на самозахист, оборони України від зовнішньої агресії, нормального функціонування держави та громадянського суспільства.

На нашу думку, доцільність принципів у сфері адміністративно-правового забезпечення обігу та застосування зброї полягає в тому, що така діяльність вимагає від держави чіткої регламентації дій суб'єктів публічної адміністрації з метою правильного, своєчасного, неупередженого та об'єктивного регулювання цієї сфери суспільного життя.

Варто зазначити, що серед принципів сучасного адміністративного права можна виділити загальні та спеціальногалузеві. Загальні принципи мають фундаментальне значення для всієї галузі адміністративного права. Вони виявляються і деталізуються в галузевих принципах адміністративного права, які, в свою чергу, поділяються на основні принципи та принципи формування й функціонування його окремих інститутів (наприклад, принципи державної служби, принципи адміністративної відповідальності, принципи адміністративної процедури тощо) [13].

Загальні принципи українського адміністративного права закріплені в Конституції України, конкретизуються і розвиваються в законодавчих та інших нормативно-правових актах. До них можна віднести: 1) принцип пріоритету прав та свобод людини і громадянина; 2) принцип верховенства права; 3) принцип законності; 4) принцип рівності громадян перед законом; 5) принцип демократизму правотворчості й реалізації права; 6) принцип взаємної відповідальності держави і людини; 7) принцип гуманізму й справедливості у взаємовідносинах між державою та людиною [10].

Спеціальногалузеві принципи взаємопов'язані з принципами виконавчої діяльності української держави. Принципи виконавчої діяльності – це потенційна основа формування галузевих принципів адміністративного права. Разом із тим варто зазначити, що в нормах адміністративного права принципи виконавчої діяльності постають у зміненому вигляді, набуваючи форми конкретних загальнообов'язкових вимог [16, с. 73]. У сфері забезпечення обігу та застосування зброї вони здебільшого мають імперативний характер.

Професор А. Кравцов вважає, що систему принципів сучасного адміністративного права України становлять загальні (загальногалузеві), спеціальні (особливі), підгалузеві та приватні (інституціональні) принципи адміністративного права. Загальними принципами адміністративного права України є: пріоритет прав і свобод людини та громадянина; повнота й реальність прав і свобод людини та громадянина в адміністративно-правовій сфері; забезпечення права громадян на участь в управлінні державними справами; законність в адміністративно-правовій сфері; соціальна орієнтація діяльності органів і посадових осіб публічної адміністрації; судовий контроль за діяльністю всіх суб'єктів виконавчої влади; відповідність норм галузі положенням Конституції України, законам України, а також ратифікованим Верховною Радою України міжнародним договорам; підконтрольність і підзвітність державних органів і державних службовців; служіння органів публічної влади людині та суспільству; взаємна відповідальність держави й людини тощо [11, с. 17].

Спеціальні (особливі) принципи, у свою чергу, поділяються на принципи управління економікою, промисловістю, агропромисловим комплексом, принципи управління в соціально-культурній сфері, принципи управління адміністративно-політичною діяльністю тощо. Підгалузеві поділяються на принципи будівельного права; принципи транспортного права; принципи енергетичного права; принципи міграційного права; принципи комунального (муніципального) права тощо, а інституціональні – на принципи державної служби; принципи служби в органах місцевого самоврядування; принципи адміністративної відповідальності, принципи адміністративного судочинства; принципи адміністративного процесу; принципи адміністративно-правового статусу фізичних або юридичних осіб; принципи надання адміністративних послуг тощо [11, с. 17].

Орієнтуючись на думки провідних учених-адміністративістів, серед загальних принципів сучасного адміністративного права у сфері адміністративно-правового забезпечення обігу та застосування зброї можна виокремити принцип пріоритету прав і свобод людини та громадянина, принцип верховенства права та законності, принцип демократизму та гуманізму, принцип взаємної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації та об'єктів публічного управління тощо.

Зокрема, принцип пріоритету прав і свобод людини та громадянина – один із провідних загальних принципів сучасного адміністративного права України, який полягає в першості людини та громадянина, першочерговості їх прав, свобод і законних інтересів щодо інтересів органів публічної влади. Сутність цього принципу становлять три основних ідеї: права і свободи людини та громадянина – найвищі цінності для суспільства, що є пріоритетними щодо інтересів держави й гарантують правове обґрунтування діяльності влади; головним обов'язком держави є повага, утвердження та забезпечення прав і свобод людини та громадянина; норми конституції та законів не є основним джерелом права, а основним джерелом права є природні права людини [11, с. 17].

Усі принципи, які діють у правовій системі, принципи правової, соціальної держави безпосередньо пов'язані з принципом пріоритету прав і свобод людини та громадянина й можуть суттєво впливати на зазначений принцип як інструменти його забезпечення. Цей принцип виконує системотвірну роль щодо інших загальних засад адміністративного права України. Інші загальні принципи галузі адміністративного права України мають ґрунтуватися на ідеї пріоритету прав і свобод людини та громадянина й виконувати забезпечувальну функцію щодо останнього [11, с. 17].

Принцип верховенства права є загальним принципом для всієї адміністративно-процесуальної діяльності. Останнім часом саме цей принцип привертає значну увагу вчених-адміністративістів і досить активно обговорюється в літературі. Принцип верховенства права є новим явищем для України, а тому існують об'єктивні труднощі в його реалізації. Так, професор В. Авер'янов наголошує, що цей принцип треба доктринально тлумачити як об'єднання вимог, що забезпечують, по-перше, підпорядкування діяльності всіх без винятку державних інститутів потребам реалізації й захисту прав людини; по-друге, пріоритетність цих прав перед усіма іншими цінностями демократичної, соціальної, правової держави [1].

Варто зауважити, що навіть на науковому рівні немає єдиного підходу щодо розуміння цього принципу. Одні дослідники вважають, що під верховенством права варто розуміти панування права, пріоритетність у суспільстві, насамперед, прав людини, другі – що це кодекс правил, які легітимізовані суспільством і базуються на досягнутому рівні соціальної етики, треті – що верховенство права має здійснюватись у сфері таких загальнолюдських морально-правових цінностей, як справедливість, свобода, гуманізм, а також таких формально-регулятивних цінностей права, як нормативність і рівність усіх перед законом. Останнім часом на офіційному рівні відбуваються спроби дати визначення цього принципу. Насамперед, принцип, прийнятий КАСУ, встановлює, що, згідно з ч. 1 ст. 8 КАСУ, людина, її права і свободи є найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави [9; 1].

Тобто і принцип пріоритету прав і свобод людини та громадянина, і принцип верховенства права, без сумніву, є складовими елементами діяльності публічного адміністрування із забезпечення обігу та застосування зброї.

За загальною теорією держави і права, принципи законності – це система керівних положень та ідей, що визначають природу законності, її місце в суспільстві та в системі інших правових категорій. Ці ідеї зумовлені закономірностями суспільного розвитку, є засобом формування мотивів правомірної поведінки та переконання суб'єктів із приводу необхідності дотримання законів, вони відображають ставлення суспільства до нормативно-правових актів, опосередковано регулюють суспільні відносини, сприяють дотриманню та виконанню правових приписів усіма суб'єктами права, забезпечують єдину ідейну основу законності та єдність її природи, характеризують місце законності в системі правових категорій та її призначення в системі регулювання суспільних відносин [6, с. 208].

В юридичній літературі обґрунтовується наявність різної кількості принципів законності. Найбільш важливими з них є такі: 1) принцип єдності законності полягає в забезпеченні єдності розуміння законів і підзаконних актів, одноманітного тлумачення та застосування нормативно-правових актів, установлення рівних можливостей та відповідальності для всіх суб'єктів права; 2) принцип загальності законності забезпечує рівність усіх суб'єктів суспільних відносин перед законом; 3) верховенство закону виявляється у вищій юридичній силі закону порівняно з іншими нормативно-правовими актами; 4) принцип гарантованості прав і свобод громадян

забезпечує конституційне їх закріплення й гарантування, відповідність міжнародно-правовим стандартам і можливість поновлення порушених прав; 5) взаємодія законності та доцільності полягає в можливості суб'єктів правових відносин приймати найбільш ефективні, доцільні рішення в межах правового поля, визначеного нормою права. Цей принцип впливає з цінності права в житті суспільства як засобу забезпечення порядку; 6) невідворотність відповідальності як принцип законності полягає в тому, що кожне скоєне правопорушення має бути розкрито, а винні в його вчиненні мусять понести відповідальність, передбачену законом; 7) взаємозв'язок законності та культури визначає взаємозалежність рівня законності від рівня загальної та правової культури громадян і посадових осіб. Вона виявляється у процесі підготовки законопроектів, їх реалізації, впливає на рівень правосвідомості суб'єктів і забезпечує усвідомлену потребу добровільного, свідомого виконання законоположень. Рівною мірою як законність слугує важливим засобом розвитку, зміцнення й охорони культурних цінностей і традицій, так і висока культура й освіченість людей є основною передумовою впровадження в життя вимог закону. Тому дотримання принципів законності залежить від рівня правової підготовки кадрів державного апарату та правового виховання населення [6, с. 208–209].

Окрім зазначених, в юридичній літературі обґрунтовується можливість інших принципів законності. Це гарантованість законності системою дієвих засобів її забезпечення, реальність законності, що відбивається у фактичному здійсненні законності в поведінці суб'єктів, непорушність законності як неможливість ухилення від виконання положень закону, примат міжнародного права зафіксовано конституційно як відповідність закону загальноновизнаним нормам і принципам міжнародного права, зумовленість законності режимом демократії, який передбачає суворе дотримання спеціальнодозвільного та загальнодозвільного типів правового регулювання; взаємодія законності, справедливості та демократії передбачає наявність високоморального закону, що забезпечує участь народу в управлінні державними справами. Реальність зазначених принципів гарантує їх функціонування як ефективного, справедливого та гуманного режиму суспільно-політичного життя [6, с. 209].

Таким чином, принцип законності є відповідним правовим режимом із притаманним йому базисом фундаментальної діяльності публічної адміністрації у сфері обігу та застосування зброї.

Ще одним загальним принципом є принцип гуманізму, сутність якого полягає в повазі до гідності і прав свободи. Радянські науковці приділяли увагу поширенню гуманізму як у сфері правозастосування, так і в адміністративному процесі. Найбільш змістовно цей принцип виявляється у відносинах особи й держави. Характер цих взаємовідносин, на думку О. Петришина, вказує на ступінь визнання державою пріоритету та верховенства права. Учений переконаний, що поняття правової держави має гуманістичний зміст. Тому гуманізм належить до принципів, що є визначальними в побудові та діяльності апарату держави, його сутність полягає у прерогативі загальнолюдських цінностей над будь-якими іншими та сприянні задоволення інтересів особи й суспільства загалом. Крім того, гуманізм присутній у всіх принципах правозастосування [2, с. 179; 12].

Варто звернути увагу на принцип демократизму, який означає закріплення в нормах правового становища людини, порядку участі народу у формуванні органів державної влади та управлінні державними справами, у створенні й удосконаленні законодавства. Принцип соціальної справедливості означає здатність права захищати права, свободи та інтереси різних соціальних груп (класів), кожна з яких має своє уявлення про справедливість, а також відповідність між практичною роллю різних індивідів у житті суспільства та їхнім соціальним становищем, між їхніми правами та обов'язками, злочином і покаранням, заслугами людей та їхнім суспільним визнанням. У свою чергу, принцип свободи означає можливість вибору певного варіанта поведінки для окремої людини, державних органів і посадових осіб, а принцип рівності – рівність усіх громадян перед законом незалежно від національної, статеві, політичної, релігійної належності, соціального походження, майнового стану, роду і характеру занять та інших обставин, наявність рівних загальногромадянських прав і обов'язків, рівний захист у суді [8, с. 97].

Принцип взаємної відповідальності держави й особи означає, що вони пов'язані взаємними правами й обов'язками. І тому не тільки особа відповідальна перед державою, але й держава відповідає перед громадянами за результати своєї діяльності (прийняття законів, забезпечення гідного рівня життя людини тощо) [8, с. 97].

На нашу думку, також до принципів у цій сфері належать такі: 1) принцип ефективного захисту свого життя, здоров'я, честі та гідності, а також життя, здоров'я, честі та гідності членів своєї сім'ї, своїх рідних і близьких за допомогою зброї (впливає зі ст. 3 Конституції

України) [10]; 2) принцип рівності конституційних прав і свобод (зокрема перед законом) однакових суб'єктів – користувачів зброї (впливає зі ст. 24 Конституції України) [10]; 3) принцип пріоритету життя, здоров'я, честі, гідності, недоторканності та безпеки людини (ст. 3 Конституції України) [10]; 4) принцип захисту свого життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань за допомогою зброї (впливає зі ст. 27 Конституції України) [10]; 5) принцип захисту суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки з використанням зброї (впливає зі ст. 17 Конституції України) [10]; 6) принцип можливості володіти зброєю на основі права приватної власності з метою попередження та припинення зазіхань на життя і здоров'я та захисту права власності (впливає зі ст. 41 Конституції України) [10]; 7) принцип обов'язку держави захищати життя людини, зокрема за допомогою зброї (ст. 27 Конституції України) [10]; 8) принцип дозвільного режиму у сфері обігу зброї; 9) принцип режимності, який стосується як процедури обігу, так і застосування зброї; 10) принцип поділу зброї на види за ступенем суспільної небезпеки; 11) принцип ієрархічності та спеціалізації в діяльності суб'єктів публічного адміністрування із забезпечення обігу та застосування зброї; 12) принцип підконтрольності та звітності суб'єктів публічного адміністрування щодо забезпеченню обігу та застосування зброї; 13) принцип регламентованості діяльності суб'єктів публічного адміністрування із забезпечення обігу та застосування зброї; 14) принцип дотримання встановлених правил поведінки зі зброєю; 15) принцип застосування зброї у виключних випадках.

Розглянемо більш детально деякі з них. Зокрема, заслуговує на увагу принцип ефективного захисту свого життя, здоров'я, честі та гідності, а також життя, здоров'я, честі та гідності членів своєї сім'ї, своїх рідних і близьких за допомогою зброї, оскільки він безпосередньо стосується громадян як суб'єктів обігу та застосування зброї, адже передбачає своїм змістом право володіння та користування зброєю з метою самозахисту й захисту своїх близьких в екстрених ситуаціях, які потребують негайного реагування.

Принцип захисту суверенітету й територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки з використанням зброї стосується посадовців і працівників правоохоронних та правозахисних органів, але його специфіка полягає в тому, що використання зброї – це їх прямих обов'язок під час захисту територіальної цілісності України в умовах збройної агресії. Означений принцип нині, як ніколи, актуальний. У зв'язку з проведенням на території України АТО застосування зброї для юнаків (маються на увазі солдати, прийняті до лав української армії) уже стало буденним явищем, оскільки відбиватися від нападу агресора треба постійно.

Що стосується дозвільного принципу, то він, передусім, зумовлений наявністю дозвільної системи в цій сфері. На нашу думку, дозвільна система у сфері обігу та застосування зброї – це встановлений порядок урегулювання суспільних відносин щодо надання дозволів у цій сфері (на право придбання, зберігання, носіння, перевезення і використання спеціально визначених видів зброї, засобів індивідуального захисту та активної оборони, які можуть бути визнані як зброя, а також на відкриття та функціонування об'єктів, де вони зберігаються чи використовуються), а також чіткий перелік можливих і необхідних варіативних дій для різних суб'єктів правовідносин у цій сфері з метою досягнення ними бажаного результату, а також безпеки та захисту суспільно інтересу.

Варто звернути увагу на такий принцип, як чітка регламентованість діяльності суб'єктів публічного адміністрування із забезпечення обігу та застосування зброї. Уся діяльність суб'єктів публічного адміністрування із забезпечення обігу та застосування зброї має бути регламентована законодавством, але не тільки відомчим нормативно-правовим актом, а й у відповідному Законі. Як відомо, нині відсутній такий Закон, яким би було врегульовано такі правовідносини, а отже, існує потреба в його прийнятті.

На окрему увагу заслуговує принцип застосування зброї у виключних випадках. Працівники правоохоронних і правозахисних органів, наділені правом застосування зброї, можуть безпосередньо її використовувати тільки у виключних, чітко прописаних у законодавстві випадках. Мова йде про підстави її застосування, що знайшли своє закріплення в низці нормативно-правових актів публічної адміністрації. Нині чинним є підзаконний спеціально створений нормативно-правовий акт, а також такі норми містяться в Законі України «Про Національну Поліцію», а до цього – у попередньому за правонаступництвом Законі [15; 14; 7].

Висновки. Усе вищевикладене дає змогу стверджувати, що принципи у сфері адміністративно-правового забезпечення обігу та застосування зброї – це основні вихідні, об'єктивно

зумовлені засади, на яких базується діяльність суб'єктів публічного адміністрування щодо забезпечення обігу та застосування зброї з метою забезпечення права громадян на самозахист, захисту вітчизни, задоволення спортивних і культурних потреб, нормального функціонування держави та громадянського суспільства, які поділяються на дві групи: загальні (принцип пріоритету прав і свобод людини та громадянина; принцип верховенства права та законності; принцип демократизму та інші) та спеціальні (принцип ефективного захисту свого життя, здоров'я, честі та гідності, а також життя, здоров'я, честі та гідності членів своєї сім'ї, своїх рідних і близьких за допомогою зброї; принцип рівності конституційних прав і свобод (зокрема перед законом) однорідних суб'єктів – користувачів зброї та інші).

Список використаних джерел:

1. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник у двох томах: Том 2. Особлива частина. Київ, 2005. 624 с.
2. Битяк Ю.П., Гаращук В.М., Дяченко О.В. Адміністративне право України : підручник. Київ, 2006. 544 с.
3. Білодід І.К. Словник української мови: в 11 т. АН УРСР. Інститут мовознавства. Київ, 1970–1980. С. 671.
4. Галунько В.В., Курило В.І., Короєд С.О. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник. Херсон, 2015. 272 с.
5. Дадак О. Про людські принципи, принциповість та безпринципність. URL: <http://www.oleksandrdaak.com/psycholohiya/ludski-printsupu-printsupovist-bezprintsupnist.html>.
6. Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. Київ, 2006. 685 с.
7. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21 серпня 1998 р. № 622. Офіційний вісник України. 1998. № 42. Ст. 1574.
8. Кириченко В.М., Куракін О.М. Теорія держави і права: модульний курс: навч. посібник. Київ, 2010. 264 с.
9. Коваленко В.В. Курс адміністративного права України : підручник. Київ, 2012. 808 с.
10. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради. 1996. № 30. Ст. 141.
11. Кравцов А.С. Пріоритет прав і свобод людини та громадянина як принцип адміністративного права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2011. 19 с.
12. Петришин О. Верховенство права в системі правового регулювання суспільних відносин. Право України. 2010. № 3. С. 24–35.
13. Принципи адміністративного права. Науково-дослідний інститут публічного права. URL: http://sipl.com.ua/?page_id=1517.
14. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 р. № 565-XII. ВВР України. № 4. Ст. 20.
15. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
16. Сердюк Є.В. Принципи адміністративно-правового забезпечення виборчих прав громадян України. Інформація і право. 2014. № 2. С. 72–78.
17. Чомахашвілі О.Ш. Адміністративно-правове регулювання охорони прав на промислові зразки в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2008. 219 с.
18. Чомахашвілі О.Ш. Адміністративно-правове регулювання охорони прав на промислові зразки в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2008. 19 с.
19. Principle of law: The Free Dictionary by Farlex. 2013. URL: <http://www.thefreedictionary.com/legal+relation>.